

प्रगाथः काण्वः। इन्द्रः, १२ देवाः। १, ४-५, ७ अनुष्टुप्, १२ त्रिष्टुप् ।

स पू॒र्व्यो॑ म॒हानाँ॑ वे॒नः क्र॑तु॒भिरा॑नजे।

यस्य॑ द्वा॒रा म॑नु॒ष्पि॒ता दे॒वेषु॑ धि॒र्य आ॑न॒जे ॥ ८.०६३.०१

सः- असौ । पू॒र्व्यः- पुरा॑णः । म॒हानाम्- म॒हा॒त्मना॑म् । वे॒नः- क॒मनी॑यः । क्र॑तु॒भिः- प्र॒ज्ञाभिः॑ ।
आ॑न॒जे- आ॒गच्छ॑ति । यस्य॑ । धि॒र्यो द्वा॒रा- धी॒द्वारा॑णि । दे॒वेषु॑ । पि॒ता- अ॒स्मत्पूर्व॑पुरुषः । म॑नुः-
वि॒द्वान् । आ॑न॒जे- प्राप्नो॑ति ॥१॥

दि॒वो मा॑नं॒ नोत्स॑दन्सोम॒पृष्ठा॑सो॒ अ॒द्रयः॑ । उ॒क्था ब्र॑ह्म॒ च शं॑स्या ॥ ८.०६३.०२

दि॒वः- द्यु॒लोक॑स्य । मा॑नम्- नि॒र्मा॒तार॑म् । सोम॒पृष्ठा॑सः- सोम॒स्पर्श॑काः । अ॒द्रयः- ग्रा॒वाणः॑
स्थै॒र्यप्र॑तीकाः । न । उत्स॑दन्- उत्सृ॒जन्तु॑ । उ॒क्था- शस्त्रा॑णि । ब्र॑ह्म- स्तो॒त्राणि॑ । शं॑स्या- शं॒सनी॑यानि
भ॒वन्ति ॥२॥

स वि॒द्वान् अ॒ङ्गिरो॒भ्य इन्द्रो॑ गा अ॒वृणो॑दप॒ । स्तु॒षे तद॑स्य॒ पौ॒ंस्यम् ॥ ८.०६३.०३

सः- असौ । वि॒द्वान्- ज्ञा॒नी । अ॒ङ्गिरो॒भ्यः- अ॒ङ्ग॒नशी॑लेभ्य॒ उपा॑सकेभ्यः । इन्द्रः । गाः-
धे॒नूश्चि॒द्रश्मी॑न् । अप॒ अवृ॑णोत्- उ॒द्धाटि॑तवान् । अ॒स्य- ए॒तस्य॑ । तत् । पौ॒ंस्यम्- पौ॒रुष॑म् । स्तु॒षे-
स्तौ॑मि ॥३॥

स प्र॒ल॒था क॑वि॒वृध॑ इन्द्रो॒ वा॒कस्य॑ व॒क्षणिः॑ ।

शि॒वो अ॒र्कस्य॑ होम॒न्यस्म॒न्ना ग॑न्त्व॒वसे॑ ॥ ८.०६३.०४

सः- असौ । प्र॒ल॒था- पूर्॒वस्मिन्॑ काले यथा तथा । क॑वि॒वृधः- क्रा॒न्तदर्शि॑नां॒ वर्ध॑कः । इन्द्रः । वा॒कस्य॑-
मन्त्र॑स्य । व॒क्षणिः- वो॒ढा । अ॒र्कस्य॑- मन्त्र॑स्य । शि॒वः- म॒ङ्गलः॑ । होमन्- हो॒मे । अ॒स्मन्ना-
अ॒स्मासु॑ । अ॒वसे॑- र॒क्षायै॑ । गन्तु॑- आ॒गच्छ॑तु ॥४॥

आदू॒ नु ते॒ अनु॒ क्रतुं॒ स्वाहा॒ वरस्य॒ यज्यवः॑ । श्वा॒त्रम॒र्का अनू॒षतेन्द्र॑ गो॒त्रस्य॑ दा॒वने॑ ॥ ८.०६३.०५

आदू- अनन्तरमेव । ते- तव । क्रतुम्- प्रज्ञाम् । अनु- अनुसृत्य । वरस्य- श्रेष्ठस्य । यज्यवः- यष्टारः । कर्म कुर्वन्ति । स्वाहा । श्वात्रम्- क्षिप्रम् । इन्द्र । गोत्रस्य- चिद्रश्मिसमूहस्य । दावने- दाने । अर्काः- मन्त्राः । अनूषत- अस्तुवन् ॥५॥

इन्द्रे॒ विश्वा॑नि वी॒र्या॑ कृ॒तानि॒ कर्त्वा॑नि च । यम॒र्का अध्व॒रं वि॒दुः ॥ ८.०६३.०६

यम् । अध्वरम्- ध्वरविरोधम् । अर्काः- मन्त्राः । विदुः- जानन्ति । तस्मिन् । इन्द्रे । विश्वानि- सर्वाणि । कृतानि । कर्त्वानि- कर्तव्यानि । च । वीर्या- वीर्याणि ॥६॥

यत्पाञ्च॑जन्यया वि॒शेन्द्रे॒ घोषा॒ असृ॑क्षत ।

अस्तृ॑णाद्ब॒र्हणा॑ वि॒पोऽर्यो॑ मान॒स्य स क्षयः॑ ॥ ८.०६३.०७

पाञ्चजन्यया विशा- ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रनिषादयुक्तया प्रजया । घोषाः- स्तुतिशब्दाः । असृक्षत- सृज्यन्ते । बर्हणा- स्वमहिम्ना । अस्तृणात्- शत्रून् हिनस्ति । आर्यः- आर्यशील इन्द्रः । विप्रः- मेधाविनः । मानस्य- सम्मानस्य । क्षयः- निवासो भवति ॥७॥

इ॒यमुं॒ ते अनु॑ष्टुतिश्च॒कृषे॑ ता॒नि पौ॑स्या । प्राव॑श्च॒क्रस्य॑ वर्त॒निम् ॥ ८.०६३.०८

इयम्- एषा । ते- तव । अनुष्टुतिः । तानि- अमूनि । पौस्या- वीर्याणि । चकृषे- अकरोः । चक्रस्य- लक्ष्यप्रापकगतिप्रतीकसाधकरथस्य चक्रस्य । वर्तनिम्- मार्गम् । प्र- प्रकर्षेण । आवः- अपालयः ॥८॥

अ॒स्य वृ॒ष्णो व्यो॑दन॒ उरु॒ क्रमि॑ष्ट जी॒वसे॑ । य॒वं न प॒श्व आ द॑दे ॥ ८.०६३.०९

अस्य- एतस्य । वृष्णः- वर्षकस्य । व्योदने- विशेषौदने । जीवसे- जीवनाय । सर्वो जनः । उरु- विस्तीर्णम् । क्रमिष्ट- पदं करोति । पश्वः- पशवः । यवम्- धान्यम् । न- इव । आ ददे- गृह्णाति ॥९॥

तद्धाना अवस्यवो युष्माभिर्दक्षपितरः। स्याम मरुत्वतो वृधे ॥ ८.०६३.१०

तत्- स्तोत्रम्। दधानाः- धारयन्तः। अवस्यवः- रक्षाकामाः। युष्माभिः- हे ऋत्विजो युष्माभिः।

दक्षपितरः- वृद्धिपालकाः। मरुत्वतः- इन्द्रस्य। वृधे- वृद्धयै। स्याम- भवेम ॥१०॥

बलुत्वियाय धाम्न ऋक्भिः शूर नोनुमः। जेषामेन्द्र त्वया युजा ॥ ८.०६३.११

बट्- सत्यम्। ऋत्विगाय- काले भूताय। धाम्ने- स्थानाय। ऋक्भिः- मन्त्रैः। नोनुमः- स्तुमः।

त्वया युजा- त्वद्योगेन। शूर। इन्द्र। जेषाम- जयेम ॥११॥

अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः।

यः शंसते स्तुवते धायि पञ्च इन्द्रज्येष्ठा अस्माँ अवन्तु देवाः ॥ ८.०६३.१२

अस्मे- अस्मान्। रुद्राः- द्रवणशीलाः। मेहना- सेचनसमर्थाः। पर्वतासः- मेघाः। इन्द्रज्येष्ठाः-

इन्द्रमुख्याः। देवाः। अस्मान्- नः। अवन्तु- रक्षन्तु। वृत्रहत्ये- आवरणनाशनाय। भरहूतौ-

युद्धाह्वाने। सजोषाः- समानप्रीतिरिन्द्रः। यः। शंसते- प्रशंसकाय। स्तुवते- स्तोत्रे। पञ्चः-

बलम्। धायि- गच्छति। सोऽस्मान् रक्षतु ॥१२॥